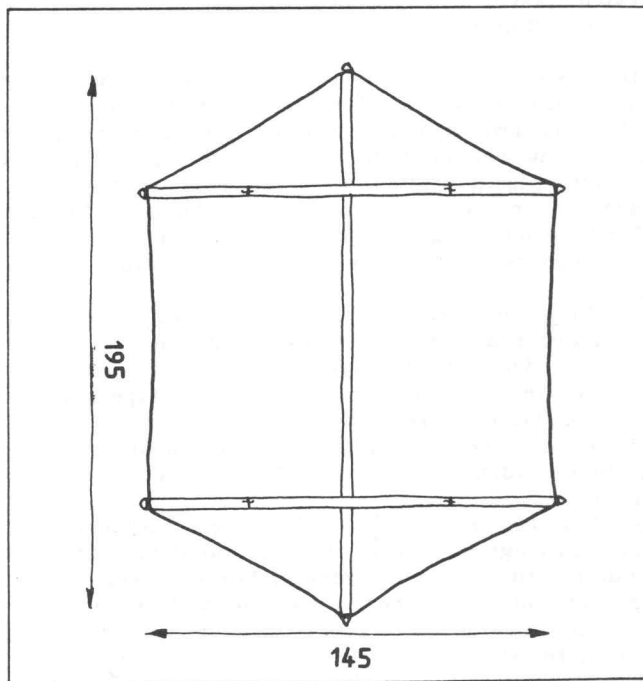

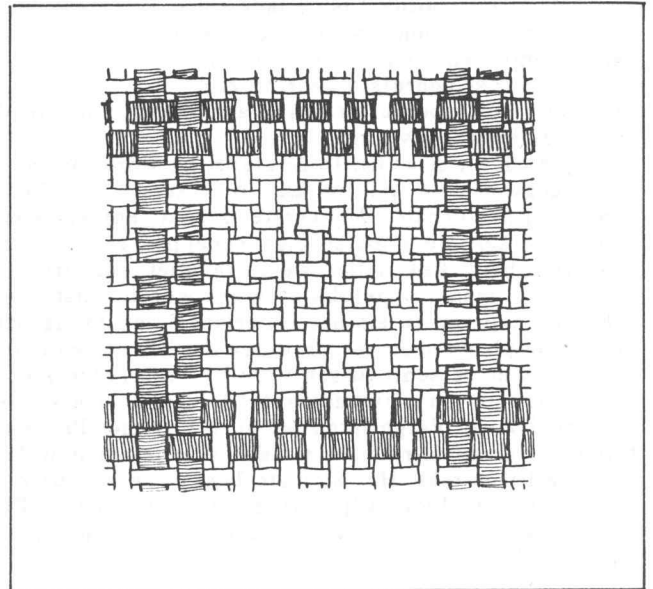
Wel eens een goeie tegelzetter aan het werk gezien? Kan ik ook denk je dan. Maar na het tweede rijtje tegels wordt het al duidelijk; dit wordt niks. Dat je altijd opnieuw kunt beginnen is op zo'n moment een weinig troostrijke gedachte. Met vliegers bouwen is het al niet anders. Kwestie van ervaring natuurlijk. Door het gewoon te proberen krijg je die vanzelf, maar een beetje kennis kan dan van pas komen. Vandaar onderstaande bijdrage. Aan de hand van een praktisch voorbeeld wil ik de bouw van een vlieger, voorzover het de stof betreft, de revue laten passeren. Dat praktische voorbeeld is de Sanjo. Het gaat hier niet om een bouwbeschrijving (zie daarvoor het bouwartikel in VLEIEGER 90/2), maar enkel om het voorbeeld.

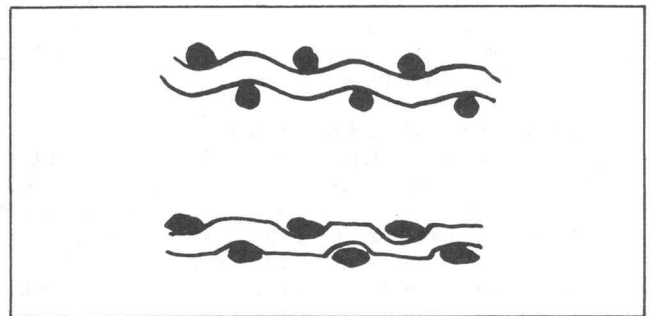
Het is een simpel model wat je relatief klein of juist gevaarlijk groot kunt bouwen. In dit voorbeeld gaan we uit van een maat 145 x 195 cm. Voor het gemak ga ik er vanuit dat de vlieger van spinnakernylon wordt gemaakt. Waarom spinnakernylon? Het is licht, sterk, neemt nauwelijks vocht op, is winddicht, verkrijgbaar in verschillende diktes en in een grote verscheidenheid aan kleuren, die vooral bij doorvallend licht prachtig tot hun recht komen. Ideaal materiaal dus. Wat niet wil zeggen dat katoen of linnen niet bruikbaar zijn. Integendeel, vooral bij harde wind is de grotere luchtdoorlaatbaarheid eerder een voordeel. Ook laat het zich makkelijker uitspannen in vooral doorsachtige constructies. Voor de echte freak geen onbelangrijk detail. Laat je echter niet verleiden tot de aanschaf van "zeven meter katoen voor een tientje". Dat hangt als een natte krant in de lucht, tenminste als het heel hard waait. Ga op zoek naar een mooi fijngeweven katoen. Bovendien is het mogelijk het doek te coaten zodat het meer winddicht wordt. Maar, zoals eerder gezegd, we beperken ons hier tot spinnakernylon.

DE STOF

Spinnakernylon is een ripstop nylon met een specifieke coating. De term ripstop slaat op de manier van weven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van twee garens van verschillende dikte en sterkte, zowel voor de ketting- als de inslagdraden. Het lichtere garen wordt op regelmatige afstanden afgewisseld door het dickere. Zo ontstaat het typische spinnakerruitje. Geen dassingrapje

maar een slimme vondst. Op deze manier ontstaat een wefsel met de soepelheid en het gewicht van het lichtere garen en de sterkte van het dickere. De op deze manier geweven stof wordt geverfd en vervolgens bij bepaalde temperatuur en druk gewalst. Deze laatste

bewerking, het zogenaamde kalanderen, perst de vezels dichter tegen elkaar wat de stof meer winddicht maakt. Tenslotte de coating. Die bepaalt, meer nog dan het gewicht, het karakter van de stof. Sommige ripstop nylons voelen zacht en soepel aan, andere lijken naar eerste indruk meer geschikt voor een kogelvrij vest. Zachte lichte coatings zijn het meest geschikt voor toepassing in bijvoorbeeld kleding. De stof rekt mee. Voor het gebruik in vliegers is een wat hardere coating over het algemeen beter. De stof moet soepel zijn maar ook zo min mogelijk rekken. En natuurlijk, hoe groter de vlieger, des te zwaarder het doek.